

**ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ 2019-2021**

Πρόεδρος:
Αικ. Χάρη

Αντιπρόεδρος:
Ι. Γιαννοπούλου

Γραμματέας:
Κ. Κώτση

Ταμίας:
Γ. Ξυλούρης

Μέλη:
Π. Βουτυράκος
Ε. Γεράση
Β. Νταφούλης

**EXECUTIVE
COMMITTEE 2019-2021**

President:
Aik. Chari

Vice President:
I. Giannopoulou

Secretary:
K. Kotsis

Treasurer:
G. Xylouris

Members:
P. Voutyrakos
E. Gerasi
V. Dafoulis

Προς ΕΟΔΥ

**Κοινοπ.: Υπουργείο Υγείας, Δ/ση Ψυχικής Υγείας
ΠΙΣ
ΙΣΑ**

ΘΕΜΑ: Προτεινόμενες ΟΔΗΓΙΕΣ ΠΠΕ – ΕνωΨυΠΕ προς τα Ιατρεία και τις δομές Ψυχικής Υγείας Παιδιών & Εφήβων κατά την 2^η φάση των περιοριστικών μέτρων κατά της πανδημίας COVID-19 (από 4/5/2020)

Δεδομένης της πανδημίας και των υποχρεωτικών μέτρων προστασίας και τήρησης ατομικής υγιεινής ειδικά σε κλειστούς χώρους και ιατρεία, θα θέλαμε να επιστήσουμε την προσοχή σας στην ειδικότητα της Παιδοψυχιατρικής και του χώρου των θεραπειών της ειδικής αγωγής γενικότερα.

Κατ' αρχήν, στην παιδοψυχιατρική διαγνωστική και θεραπευτική εργασία είναι απαραίτητη η αξιολόγηση της εξωλεκτικής επικοινωνίας και εκφραστικότητας του προσώπου του εξεταζόμενου παιδιού. Ειδικά με πολύ μικρά παιδιά, που δεν έχουν καλή κατανόηση και εκφορά του λόγου, η εξωλεκτική επικοινωνία (στάση σώματος, έκφραση προσώπου κλπ) είναι σημαντικό εργαλείο εργασίας για τον παιδοψυχίατρο και, όταν παρεμποδίζεται (όπως π.χ. χρήση μάσκας εκατέρωθεν), μπορεί να οδηγήσει σε λανθασμένες κλινικές εντυπώσεις.

Πέραν της κλινικής σημασίας που έχουν τα παραπάνω αναφερόμενα, είναι ευνόητο πως, τα μικρά παιδιά -προσχολικής και σχολικής ακόμη ηλικίας- όταν συναντούν έναν ενήλικο με μάσκα, θα αντιδράσουν με άγχος, φόβο, δυσπιστία, και κάποιες φορές θα αρνηθούν την εξέταση και τη συνεργασία. Συνεπώς, μια διαδικασία δυνητικά ωφέλιμη για την ψυχική υγεία του παιδιού είναι πιθανόν να μετατραπεί σε αρνητική ή και ψυχικά «τραυματική».

Επίσης, αναφέρουμε πως ο ελάχιστος χρόνος συνεδρίας είναι 45 λεπτά (που μπορεί να φτάσει μέχρι και δίωρο σε αξιολόγηση παιδιού και γονέων) καθώς και ότι συχνά παρατηρούνται περιπτώσεις όπου τα παιδιά (ειδικά τα πολύ μικρά ή με βαριές αναπηρίες) έχουν σιελόρροια ή δαγκώνουν/αγγίζουν πάμπολλα από τα υλικά (πχ παιχνίδια) που χρησιμοποιούνται στα ιατρεία. Αλλά και διεγερτικοί/επιθετικοί έφηβοι αψηφούν μέτρα και κανόνες, και ενίοτε προβαίνουν σε σωματικές επιθέσεις προς το προσωπικό και τους συνοηλεύόμενους.

Τέλος να τονίσουμε ότι τα ανωτέρω ισχύουν επίσης για όλες τις ειδικότητες

ιατρικές και μη που ασχολούνται με το χώρο της ειδικής αγωγής (παιδιάτροι-αναπτυξιολόγοι, λογοθεραπευτές, εργοθεραπευτές).

Κατά την πρώτη φάση των περιοριστικών μέτρων, με βάση τις οδηγίες του ΕΟΔΥ και του ΠΙΣ, η ΠΕΕ-Ενώ.Ψυ.Π.Ε ενημέρωσε λεπτομερώς τα μέλη της για τα μέτρα προστασίας στα ιατρεία τους έναντι της πανδημίας του Covid-19, δίνοντας έμφαση στην εξ' αποστάσεως, κατά το δυνατόν, άσκησης της παιδοψ

Με την επερχόμενη σταδιακή χαλάρωση των περιοριστικών μέτρων (από 4/5/2020) και, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες της άσκησης της παιδοψυχιατρικής, θα παρακαλούσαμε για τις ειδικότερες οδηγίες σας σε σχέση με τα μέτρα προστασίας που θα πρέπει να τηρούνται κατά την άσκηση της ειδικότητάς μας.

Σας επισυνάπτουμε προτεινόμενο κατάλογο οδηγιών που συντάξε το Δ.Σ. της Εταιρείας μας με τη συνδρομή και άλλων συναδέλφων Δ/ντών Υπηρεσιών Ψυχικής Υγείας, προκειμένου να τον αξιολογήσετε και, βάσει και των δικών σας υποδείξεων, να συμπληρωθεί ή και να τροποποιηθεί ώστε να σταλεί στα μέλη μας. Ασφαλώς θα επικαιροποιείται αναλόγως της πορείας την πανδημίας, και των οδηγιών σας προς τους πολίτες και τις Υπηρεσίες της χώρας.

Προτεινόμενες ΟΔΗΓΙΕΣ ΠΠΕ – ΕνωΨυΠΕ

Για την 2^η φάση των περιοριστικών μέτρων κατά της πανδημίας COVID-19 (από 4/5/2020)

Προς:

Ιδιωτικά ιατρεία, Κο.Κε.Ψ.Υ.Π.Ε, Εξωτερικά Ιατρεία Παιδοψυχιατρικών Τμημάτων Νοσοκομείων

1. Δεχόμαστε στα ιατρεία μόνο με ραντεβού, σοβαρά & επείγοντα περιστατικά, ή και περιστατικά σε τακτική παρακολούθηση, όταν τα τελευταία δε μπορούμε να χειριστούμε από απόσταση, σταθμίζοντας πάντα το καλύτερο όφελος του παιδιού. Επισκέψεις που, κατ' εκτίμηση του θεράποντος, δεν είναι επείγουσες επί του παρόντος (όπως: ψυχοθεραπευτικές και αποκαταστασιακές παρεμβάσεις) αναστέλλονται έως ότου απενεργοποιηθεί η κατάσταση έκτακτης ανάγκης
2. Συνεχίζουμε να χρησιμοποιούμε τη **δυνατότητα** τηλεφωνικής επικοινωνίας και τηλεϊατρικής (μέσω βιντεοκλήσης, skype κλπ), εφόσον η περίπτωση το επιτρέπει, με τη σύμφωνη γνώμη των γονέων και του παιδιού/εφήβου. Θα πρέπει να λαμβάνονται σοβαρά υπ' όψιν ζητήματα όπως, η τήρηση του απορρήτου ή ο φόβος εφήβων για 'εισβολή' στον χώρο τους, ως ιατρικές αντενδείξεις, οι οποίες θα συν-αξιολογούνται και από τις δύο πλευρές (θεραπευτής/θεραπευόμενος).
3. Κατά την τηλεφωνική επικοινωνία, όπου χρειαστεί, παρέχονται πληροφορίες σχετικά με τη συνολική λειτουργία των Υπηρεσιών Ψυχικής Υγείας, με έμφαση στις γενικές συστάσεις σχετικά με την ανάγκη

περιορισμού των κοινωνικών επαφών. Αξιολογείται από κοινού η σκοπιμότητα διατήρησης ή αναπρογραμματισμού της επόμενης επίσκεψης. Υπενθυμίζεται η δυνατότητα άμεσης πρόσβασης, σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης, στο αντίστοιχο εφημερεύον Τμήμα.

4. Αν υπάρχουν συμπτώματα λοίμωξης τότε, κατά τις οδηγίες του ΕΟΔΥ, θα πρέπει το παιδί/έφηβος να παραμείνει σπίτι και η οικογένεια να επικοινωνήσει άμεσα με τον οικογενειακό γιατρό για τις κατάλληλες οδηγίες. Σε περίπτωση κατεπείγουσας ψυχιατρικής εξέτασης θα πρέπει να τηρηθούν όλοι οι κανόνες ασφαλείας (χρήση μάσκας, γαντιών, απόστασης).
5. Τηρούμε σχολαστικά τους κανόνες υγιεινής στα ιατρεία. Διαθέτουμε αντισηπτικά, μάσκες, γάντια και χρησιμοποιούμε, κατά περίπτωση, τα κατάλληλα μέτρα προστασίας. Οι τουαλέτες είναι εξοπλισμένες με τα απαραίτητα υλικά καθαρισμού και απολύμανσης (σαπούνι, απολυμαντικά, αλκοολούχο διάλυμα, χάρτινες χειροπετσέτες) και οι συνθήκες υγειονομικής προστασίας τους παρακολουθούνται σχολαστικά. Οι υπηρεσίες (νοσοκομείο) θα πρέπει να εξασφαλίσουν την ύπαρξη όλων των παραπάνω απαραίτητων υλικών για την ασφαλή λειτουργία των ιατρείων.
6. Δεδομένου ότι τα νοσοκομεία υποδέχονται καθημερινά πολλούς ασθενείς και τους συνοδούς τους, και υπάρχει αυξημένος κίνδυνος διασποράς της νόσου μέσω επαφής με συμπτωματικούς ή ασυμπτωματικούς φορείς του κορωνοϊού, προτείνεται η χρήση της μάσκας καθ' όλη τη διάρκεια της παραμονής του προσωπικού στο νοσοκομείο (σύμφωνα με τα νέα μέτρα προστασίας του Υπουργείου Υγείας είναι υποχρεωτική από 4/5/2020). Η υποχρεωτική χρήση μάσκας ισχύει και για τους προσερχόμενους ασθενείς και συνοδούς.
7. Ζητάμε από τους γονείς να προετοιμάσουν τα παιδιά -κυρίως τα μικρότερα- για τη χρήση και τη χρησιμότητα της μάσκας. Ομοίως εξηγή και ο γιατρός στον/στην ασθενή του την αναγκαιότητα μέτρων ατομικής προστασίας και προκρίνει τη χρήση της μάσκας και από τους δύο. Στην αρχή της συνάντησής μας με το παιδί και τον συνοδό, εφόσον φοράμε μάσκα, κρατώντας απόσταση άνω των 2 μέτρων την κατεβάζουμε για λίγα λεπτά, ώστε να εξοικειωθεί το παιδί με το πρόσωπο του εξεταστή.
8. Με δύσκολα ή διεγερτικά περιστατικά μπορεί να χρειαστεί να χρησιμοποιήσει ο γιατρός και γάντια μιας χρήσης, εξηγώντας στο παιδί/έφηβο τους λόγους.
9. Συνιστούμε στους γονείς: «ένας συνοδός ανά παιδί», εκτός από τις περιπτώσεις που έχει προγραμματιστεί οικογενειακή συνεδρία, οπότε λαμβάνεται ειδική μέριμνα αποφυγής συγχρωτισμού στο χώρο αναμονής.
10. Σε δομές ψυχικής υγείας που λαμβάνουν χώρα ταυτόχρονες θεραπευτικές παρεμβάσεις, προβλέπεται ένας κυκλικός προγραμματισμός των ραντεβού, ώστε να αποφεύγεται ο συγχρωτισμός των συνοδών στο χώρο αναμονής. Η απόσταση ανάμεσα στους καθήμενους θα πρέπει να είναι τουλάχιστον δύο μέτρα. Τα παιχνίδια, βιβλία και όλο το υλικό αφαιρούνται από τον χώρο αναμονής και παραμένει μόνο αναρτημένη η αφίσα του Υπουργείου Υγείας με τις κατάλληλες ενδείξεις για την αντιμετώπιση της εξάπλωσης του COVID-19.
11. Στη συνεδρία επιδιώκουμε την διατήρηση της απόστασης των 1 ½ - 2

μέτρων σε όσες περιπτώσεις αυτό είναι εφικτό (όπως με γονείς και συνεργάσιμα παιδιά και εφήβους). Εάν κάποιες αίθουσες στις υπηρεσίες δεν πληρούν τις προδιαγραφές για ασφαλή εξέταση, η χρήση τους αυτή θα πρέπει, προς το παρόν, να αποφευχθεί. Εάν υπάρχει μονόδρομος καθρέπτης, μπορεί να αξιοποιηθεί, κυρίως με μικρά παιδιά, και όπου είναι απαραίτητη η διεπιστημονική αξιολόγηση.

12. Εφόσον ο καιρός πλέον το επιτρέπει, η συνεδρία μπορεί να διεκπεραιώνεται σε αεριζόμενο χώρο (ανοιχτό παράθυρο)
13. Εξασφαλίζεται ένας χρόνος 15 λεπτών ανάμεσα στα ραντεβού, ώστε να αερίζεται ο χώρος, και να απολυμαίνονται τα αντικείμενα χρήσης, όπως: παιχνίδια, επιφάνειες PC και εξαρτήματα, πόμολα κλπ. Απομακρύνουμε όλα τα υλικά και παιχνίδια που είναι δύσκολο να απολυμανθούν (πχ υφασμάτινα παιχνίδια).
14. Δε δεχόμαστε ιατρικούς επισκέπτες την περίοδο αυτή.
15. Υπενθυμίζουμε τη δυνατότητα έκδοσης τρίμηνης ιατρικής συνταγής για σταθεροποιημένα περιστατικά καθώς και τη νέα δυνατότητα της άυλης συνταγογράφησης μέσω της κατάλληλης εθνικής πλατφόρμας. Σε περιπτώσεις που ο άυλος τρόπος δεν είναι διαθέσιμος, η έντυπη συνταγή πρέπει να παραδοθεί σε σφραγισμένο φάκελο.
16. Ψυχομετρικές δοκιμασίες, που απαιτούν εκ του σύνεγγυς συνεργασία εξεταστή-εξεταζόμενου για αρκετή ώρα, με υλικά που δεν απολυμαίνονται, προτείνεται να αποφεύγονται σε αυτή τη φάση. Αυτό βέβαια, συνεπάγεται αναβολή των σχετικών γνωματεύσεων για σχολική χρήση, ΚΕΠΑ, ΕΟΠΥΥ. Εάν ο κλινικός, με γνώμονα το καλύτερο όφελος του παιδιού/εφήβου, εκτιμήσει ως επείγουσα την χορήγησή τους, πραγματοποιείται με μάσκα & γάντια και από τις δύο πλευρές, και με τη συγκατάθεση του γονέα.
17. Το προσωπικό φροντίζει την ατομική του προστασία: Πλένει συχνά τα χέρια και αποφεύγει την επαφή τους με το πρόσωπο.
18. Για το διάστημα αυτό, οι κλινικές συναντήσεις της διεπιστημονικής ομάδας γίνονται μέσω τηλεδιάσκεψης. Στις απαραίτητες συνεργασίες 2-3 ατόμων τηρούνται τα προβλεπόμενα μέτρα (μάσκα, απόσταση 1 ½ - 2 μέτρων).

Προς τις:

Μονάδες Ενδονοσοκομειακής Νοσηλείας Ψυχιατρικών Τμημάτων Παιδιών και Εφήβων

1. Οι νέες εισαγωγές πρέπει να περιορίζονται σε σοβαρά ψυχιατρικά περιστατικά, των οποίων η νοσηλεία κρίνεται αναγκαία και επείγουσα.
2. Στην είσοδο του Τμήματος, όσοι εισέρχονται θα πρέπει να φορούν μάσκα προστασίας και να καθαρίζουν τα χέρια τους με αντισηπτικό gel. Στην αίθουσα αναμονής ενημερώνονται για την τήρηση των αποστάσεων.
3. Κατά την προσέλευση των ασθενών στην εφημερία η παραμονή τους στις αίθουσες αναμονής πρέπει να περιορίζεται στον ελάχιστο

απαραίτητο χρόνο. Η απόσταση ανάμεσα στους καθήμενους θα πρέπει να είναι τουλάχιστον δύο μέτρα. Τα παιχνίδια, βιβλία και όλο το υλικό αφαιρούνται από τον χώρο αναμονής και παραμένει αναρτημένη η αφίσα του Υπουργείου Υγείας με τις κατάλληλες ενδείξεις για την αντιμετώπιση της εξάπλωσης του COVID-19.

4. Ελέγχεται η σωματική υγεία του ασθενή και οι πιθανές επαφές του με κάποιο νοσούντα ή φορέα του Covid-19 τις προηγούμενες 14 ημέρες. Σε περίπτωση εμφάνισης συμπτωμάτων ή διαπίστωσης προηγούμενων ύποπτων για τη νόσο επαφών, κι εφόσον η εισαγωγή δε μπορεί να αναβληθεί, ο ασθενής γίνεται δεκτός σε μονόκλινο δωμάτιο, απομονωμένο και με δική του τουαλέτα. Αν δεν υπάρχει αυτή η δυνατότητα μεταφέρεται στο γενικό νοσοκομείο. Γίνεται άμεσα ο μοριακός έλεγχος για covid. Αν βρεθεί θετικός εισάγεται σε μονάδα covid του νοσοκομείου και η ψυχιατρική θεραπεία γίνεται από παιδοψυχίατρο (διασυνδεδετική) με προστατευτικό εξοπλισμό.
5. Αν ο ασθενής προέρχεται από περιοχές υψηλού κινδύνου, πχ δομές μεταναστών-προσφύγων, καταυλισμούς Ρομά, περιοχές που έχουν τεθεί σε καραντίνα, αντιμετωπίζεται ως ύποπτο κρούσμα (μοριακός έλεγχος κλπ).
6. Μόνο ένας επαγγελματίας υγείας θα παίρνει συνέντευξη από τον ασθενή, σε αεριζόμενο δωμάτιο, επιδιώκοντας την απόσταση των 1 ½ - 2 μέτρων. Ο εξεταστής εξηγεί στον/στην ασθενή την αναγκαιότητα μέτρων ατομικής προστασίας και προκρίνει τη χρήση της μάσκας και από τους δύο. Με δύσκολα ή διεγερτικά περιστατικά μπορεί να χρειαστεί να χρησιμοποιήσει ο γιατρός και γάντια μιας χρήσης, εξηγώντας στο παιδί/έφηβο τους λόγους.
7. Οι διεγερτικοί ασθενείς, μέχρι να κατασταλούν, επειδή δεν είναι δυνατόν να διατηρήσουν την απόσταση ασφαλείας και συχνά έρχονται σε σωματική επαφή με προσωπικό και συνασθενείς, και μπορεί να προβούν σε επιθετικές πράξεις πχ φτύσιμο, γρατσουνισμα, πρέπει μετά την εισαγωγή να εξετάζονται για covid.
8. Η πρόσβαση στη Μονάδα Νοσηλείας θα επιτρέπεται στον ασθενή που πρόκειται να νοσηλευτεί και σε έναν συγγενή ή φροντιστή, μόνο όταν κρίνεται απολύτως απαραίτητο.
9. Οι νοσηλευόμενοι θερμομετρούνται δύο φορές την ημέρα και παρακολουθούνται για τυχόν συμπτώματα.
10. Οι νοσηλευόμενοι μπορούν να βγαίνουν για περίπατο στον προαύλιο χώρο του Νοσοκομείου, με τη συνοδεία πάντοτε μέλους του προσωπικού, εάν και όταν υπάρχει αυτή η δυνατότητα.
11. Οι άδειες εξόδου των νοσηλευομένων περιορίζονται δραστηκώς. Θα μπορούν να χορηγούνται ολιγόωρες άδειες για κοντινή βόλτα με έναν κάθε φορά γονέα ή πρόσωπο φροντίδας, με χρήση μάσκας και γαντιών και από τους δύο, και με τήρηση των αποστάσεων ασφαλείας.
12. Η χρήση σαπουνιού και αντισηπτικού από τους ασθενείς πρέπει να εποπτεύεται από το προσωπικό για την αποφυγή αυτοκαταστροφικών και αυτοκτονικών πράξεων (κατάποση).
13. Τηρούνται σχολαστικά οι κανόνες υγιεινής στο χώρο νοσηλείας.

Διατίθενται προϊόντα καθαρισμού, αντισηπτικά, μάσκες, γάντια. Καθαρίζονται τακτικά οι χώροι και απολυμαίνονται, οι επιφάνειες, τα αντικείμενα και υλικά κοινής χρήσης (ΗΥ και εξαρτήματα, παιχνίδια, πόμολα κλπ). Οι τουαλέτες του προσωπικού είναι επίσης εξοπλισμένες με τα απαραίτητα υλικά καθαρισμού και απολύμανσης (σαπούνι, απολυμαντικά, αλκοολούχο διάλυμα, χάρτινες χειροπετσέτες), και οι συνθήκες υγειονομικής προστασίας τους παρακολουθούνται σχολαστικά.

14. Το προσωπικό φοράει προστατευτική μάσκα καθ' όλη τη διάρκεια της παραμονής του στο νοσοκομείο, και όταν χρειάζεται χρησιμοποιεί και γάντια μιας χρήσης. Φροντίζει την ατομική του προστασία: πλένει συχνά τα χέρια και αποφεύγει την επαφή τους με το πρόσωπο. Επιδιώκεται η απόσταση των 1 ½ - 2 μέτρων μεταξύ όλων (ασθενών και προσωπικού) της Μονάδας.
15. Για το διάστημα αυτό, οι κλινικές συναντήσεις της διεπιστημονικής ομάδας γίνονται μέσω τηλεδιάσκεψης. Στις απαραίτητες συνεργασίες 2-3 ατόμων τηρούνται τα προβλεπόμενα μέτρα (μάσκα, απόσταση 1 ½ - 2 μέτρων).
16. Στην καθημερινή χορήγηση φαρμάκων θα πρέπει να τηρούνται ειδικές διαδικασίες προστασίας (πλύσιμο και απολύμανση χεριών) και χορήγηση του φαρμάκου σε δοχείο που τοποθετείται και παίρνει στη συνέχεια ο ασθενής χωρίς να έρθουν σε επαφή τα χέρια του νοσηλευτή και τους ασθενούς. Ελέγχεται πάντα αν το φάρμακο λήφθηκε από τον ασθενή.
17. Αποφεύγονται ενέσιμα σε περίπτωση εμφάνισης ύποπτων συμπτωμάτων, εκτός αν είναι επείγουσα η χορήγησή τους. Ωστόσο, οι προγραμματισμένες ενέσεις αντιψυχωσικών φαρμάκων μακράς δράσης πρέπει να πραγματοποιούνται. Η αναβολή τους θα έθετε σε κίνδυνο την ψυχική υγεία των ασθενών.
18. Προκρίνεται η δυνατότητα της άυλης συνταγογράφησης μέσω της κατάλληλης εθνικής πλατφόρμας. Σε περιπτώσεις που ο άυλος τρόπος δεν είναι διαθέσιμος, η έντυπη συνταγή πρέπει να παραδοθεί σε σφραγισμένο φάκελο.

Για το Δ.Σ. της Παιδοψυχιατρικής Εταιρείας Ελλάδος-Ένωσης Ψυχιάτρων
Παιδιών & Εφήβων

Η Πρόεδρος

Αικ. Χάρη

Ο Γενικός Γραμματέας

Κ. Κώτσης